

PABLO NERUDA: Láska a obilí

Foto: Ivo Havlík

Pak má ruka hledala dál, až se dotkla dvou ohromných a pevných prsů

Čerstvý a rozveselený jsem dorazil k Hernándezům před polednem. Moje samotářská jízda po opuštěných cestách, odpočinek ve spánku, to všechno zářilo v mém mlčenlivém mládí.

Mláčení obilí – ovesa, ječmene a pšenice – se tehdy ještě dělalo pomocí kobyli. Není na světě nic veselějšího než pohled na kobyly kroužící po rozhozeném obilí podle ostrého pokřiku jezdců. Ten den svítilo zářivé slunce a vzduch byl jak surový diamant, kterým se blýskaly hory a kopce. Výmlat je svátek zlata. Žlutavá sláma se shromažďuje v pozlacených hromadách. Všechno je činnost a hemžení, pytle, které se plní, ženy, které vaří, koně, kteří se plaší, psi, kteří štěkají, děti, které se musí každou chvíli odhánět zpod kopyt koní, jako by to byly plody slámy.

Hernándezové byli zvláštní kmen. Neoholení a rozcuchaní muži v košilích a s revolverem za pasem byli skoro vždycky špinaví od oleje, obilného prachu, bahna nebo až na kost promočení deštěm. Otcové, synové, starší i mladší, všichni měli stejnou tvář. Celé hodiny vydrželi ležet pod motorem, sedět na střeše, hrabat se v mlátice a opravovat. Nikdy si nepovídali. O všem mluvili v žertu, kromě hádek. To se z nich stal uragán – smetli všechno, co se jim postavilo do cesty. Dovedli také nejlépe upéct pečeni na otevřeném ohni, byli nejlepší v pití vína a dovedli nejlépe rozplakat kytary. Byli to lidé z hranice, lidé, kteří se mi líbili. Já, bledý a hubený studentík, jsem se cítil vedle těch čínorodých barbarů jako trpaslík, a ačkoli nevím proč, jednali se mnou s jistou delikátností, kterou obvykle neobdařili nikoho. Po pečeni, po kytarách, po oslepující únavě z obilí a ze slunce jsme se měli uložit na noc. Manželské páry a samotné ženy se uložily na zem uvnitř boudy z čerstvě nařezaných prken. My, chlapci, jsme se měli uložit na humně. Stoh zdvíhal svou horu slámy a do jejího žlutavého objetí se mohla vejít celá jedna vesnice.

Pro mě to bylo nevdané nepohodlné. Nevěděl jsem, jak se mám obrátit. Strčil jsem pečlivě do hromádky slámy své boty a udělal si tak polštář. Svlékl jsem se, zabalil se do poncha a zabodl se do hromady slámy. Ležel jsem kousek dál od ostatních, kteří naráz a současně začali chrápat.

Dlouho jsem ležel naznak s otevřenýma očima, s rukama a s tváří pokrytými slámou. Noc byla jasná a pronikavě chladná. Měsíc nesvítil, ale hvězdy vypadaly, jako by je nedávno omyl déšť, a nad slepým spánkem ostatních zářily v klínu oblohy jen pro mě. Potom jsem také usnul. Záhy

jsem ale probudil, protože si cosi lehalo vedle mě: ve slámě se pohybovalo neznámé tělo a sunulo se k mému. Dostal jsem strach. To cosi se pomalu přisunovalo. Slyšel jsem, jak se stébla slámy lámou pod tím neznámým tvarem, který se blíží. Celé tělo se mi napjalo a vyčkávalo. Snad jsem se měl zdvihnout nebo křičet. Znehybněl jsem. Uslyšel jsem blizoučko u hlavy dech. Najednou jsem na sobě ucítil velkou upracovanou ruku, ale ruku ženy. Přejela mi něžně po čele, přes celý obličej. Pak se její ústa žíznivě přisála na moje rty a ucítil jsem po celém těle, i v nohou, jak se ke mně tiskne ženské tělo.

Pomalu se můj strach změnil v příjemný pocit, v intenzivní rozkoš. Moje ruka klouzala po jejích vlasech, po hladkém čele, po očích zavřených víčky jemnými jako vlčí máky. Pak

Tělo ženy bělostné, z bílých stehů údolí,
jak jsi světu podobné, v tvé odevzdané póze.
Já obdělávám zemi jako rolník nezkrotný
a dávám volnost synům zrozeným z mého pole.

Jsem opuštěný tunel, mnou prolétají ptáci
a s nezvyklou silou zas noc mnou prostoupila.
Já ukul z tebe kopí, jímž odvážně se bráním,
jsi šípem mého luku, jsi moje palná síla.

Čas odplaty je tady, já vroucně miluji tě,
tebe tělo mechové, tak hřejivé, přec pevné.
Tvá řadra, oblé poháry, tvůj pohled nepřítomný,
růži z klína vykvetlou a klid v tvém hlase teskném.

V tobě věčně přetrvám, v zakletí tvého těla,
bloudit budu žíznivý, po tobě stále bažít!
V temném řeky korytě, má žízeň bude věčná,
nekonečně vyčerpán se budu soužit navždy.

(S laskavým svolením nakladatelství Dybbuk otiskujeme první z Dvaceti milostných básní Pabla Nerudy, které toto nakladatelství vydalo k letošnímu 120. výročí narození autora a 100. výročí prvního vydání této ikonické knihy v Chile. Pablo Neruda Dvacet milostných básní napsal v pouhých dvaceti letech. Nakladatelství Dybbuk je nyní vydalo v překladu Jany Pokojové jako 26. svazek své edice Opium poezie.)

má ruka hledala dál, až se dotkla dvou ohromných a pevných prsů, boků a kulatých stehů tisknoucích se k sobě, a pak se mi prsty zabořily do pohlaví, měkkého a hustého jako mech v horách. Z těch neznámých úst nevyšlo ani slovo, a ani já jsem nehlesl.

Nedovedete si představit, jak obtížné je bez hluku milovat se v hromadě slámy provrtané dalšími sedmi nebo osmi spícími muži, kteří se za nic na světě nesmějí probudit. Jisté ale je, že to jde, ačkoliv to stojí spoustu opatrnosti. O něco později neznámá vedle mě naráz usnula, a já, zděšený a rozchvělý touto situací, jsem se začínal trást strachem. Brzy se rozední, napadlo mě, a první pracovníci uvidí tu nahou ženu, jak leží ve stohu vedle mě. Ale nakonec jsem usnul taky. Když jsem se probudil a natáhl jsem v úleku ruku, nahmátl jsem pouze vlažný důlek – její vlažnou nepřítomnost. Záhy se rozezpíval jakýsi pták a potom se celý les naplnil švitořením. Ozvalo se pískání motoru a muži a ženy začali pobíhat kolem stohu a pustili se do práce. Začínal další den výmlatu.

V poledne jsme společně zasedli k dlouhým stolům. Po očku jsem se při jídle díval kolem sebe, hledaje mezi ženami tu, která mohla být mou noční návštěvnicí. Ale jedny byly staré, druhé ošklivé a mnoho jich bylo mladých a útlych jako sardinky. Já jsem hledal ženu pevnou s pořádnými řadry a dlouhými copy. V tom přišla jedna, která přinášela pečeni svému manželovi, jednomu z Hernándezů. Ano, tahle to mohla být. Když jsem si ji tak prohlížel z druhého konce stolu, zazdalo se mi, že jsem zachytil, jak se ta nádherná žena s dlouhými copy na mě rychle podívala a maličko se usmála. A mně bylo, jako by se ten úsměv v mém nitru zvětšoval a prohruboval a otvíral se v mém těle.

**

Uplynulo 120 let od narození Pabla Nerudy, vlastním jménem Neftalí Ricardo Reyes Basoalto. Chilský komunistický básník, diplomat a politik, nositel Nobelovy ceny za literaturu přišel na svět 12. července 1904 v chilském městě Parral. Zemřel 23. září 1973 v Santiagu de Chile, jeho smrt je spojena s fašistickým pučem z dílny CIA, provedeném 11. září 1973 generálem Augusto Pinochetem.

Kapitola Láska a obilí vyšla v Nerudových pamětech Vyznávám se, že jsem žil v Buenos Aires před 50 lety, v roce 1974, v českém překladu Josefa Hajného v Praze v roce 1976 v nakladatelství Svoboda.

Pošta v ukrajinské Oděse na snímku Ivo Havlíka

ROK 2047: POŠŤÁKOVA NOČNÍ MŮRA

JOHN DICK

Moje unavená ruka popadne první dnešní poštu. Otevřu velkou mosaznou krabici, abych začala cpát denní poštu do jednotlivých přihrádek, když mi nad šedivou, plešatící kebulí zabzučí známý zvuk. Nepotřebuji vzhlízet, abych věděl, co to je, ale stejně to udělám. První APD dne – automatizovaný poštovní dron – se vznáší 30 stop nad hlavou, aby sledoval mou pracovní morálku. Chci rozšířit svého ptáka o tohoto elektronického, ale odolávám. Jak se říká v tomto čase a místě, buďte prostě šťastní, že máte práci.

Dělám tuhle práci už 50 let. Začínal jsem ve věku na ženění, ve 28 letech. Miloval jsem tuhle práci, když jsem začínal svou kariéru jako doručovatel dopisů. V roce 1997 jsem doručil svou první poštu americké veřejnosti. Hned jsem věděl, že tahle profese je mým posláním. Byla to práce v odborech se slušným platem a výhodami.

Když jsem odvedl slušnou denní práci za slušný denní plat, mohl jsem si vydělat na slušné živobytí a důstojný důchod. Byl bych schopen vychovat rodinu a možná poslat jedno nebo dvě děti na vysokou. Tomuhle jsem se upsal. Dávám 30 let svých neproduktivnějších pracovních dnů poštovním službám a na oplátku dostávám nějaký čas na vyrovnání se se stářím. Zdálo se, že je to civilizované a rozumné uspořádání. O padesát let později mi lidé říkají, že to byla hloupost v něco věřit. Jak se říká, buďte prostě šťastní, že máte práci.

Za prvních 10 let mého zaměstnání bylo pro nás, listovní doručovatele, všechno skvělé. Objem pošty dosáhl rekordní úrovně a poštovní služba se vezla na hladině lážo plážo vydělaných peněz. Lidé v poštovním ústředí ani nemrkli, když Kongres na naše záda zdvihl bezprecedentní mandát k předfinancování zdravotní péče důchodců v hodnotě 56 miliard dolarů. Stejně jako v té době akciový trh, jediná budoucnost, kterou poštovní služba viděla, byl naplněn věčným optimismem a růstem. Zapal můj velký, tlustý doutník a naplň mou bezednou sklenici šampaňským, starý brachu!

Velká recese v roce 2009 tuto bublinu splaskla. Jak se ekonomika propadla na dno, naše nekonečné hromady americké pošty se potopily. V té době se začala odvíjet moje kariéra listovní doručovatelky. Z mé zvolené profese se brzy stala práce. Rozdíl se během následujících let vyjasnil. Silně.

Byl jmenován nový vrchní poštovní, Patrick Donahoe. Když se poštovní odbory pokoušely najít inovativní způsoby, jak přežít ty nejtěžší časy rozšiřováním produktů a služeb pro americkou veřejnost, zdálo se, že tenhle chlápek je ztraceně odhodlaný Poštovní službu zničit. Jeho lékem bylo seškrtnat a zredukovat každý aspekt naší skvělé instituce. A s pomocí Kongresu se mu přání splnilo.

Nejprve byla polovina všech zařízení a poštovních úřadů v celé této zemi uzavřena. Pak bylo zrušeno sobotní doručování a doručování ode dveří ke dveřím.

V době, kdy on a jeho přísluhovači v Kongresu skončili, doručovala Poštovní služba jen tři dny v týdnu a statisíce dobrých pracovních míst byly pryč. To vše se stalo koncem mé druhé dekády coby doručovatele dopisů, 2017. Ve středním věku 48 let jsem měl právě tolik odsloužených let,

abych si svou pozici udržel. To bylo poprvé, co jsem slyšel nadřazeného, jak mi říká: Prostě buď šťastný, že máš práci.

Následující rok byla zprivatizována kdysi hrdá *AmeriPost* (Poštovní služba Spojených států) a my jsme zjistili, jaká je ten Donahoe volavka. Veřejnost měla dost nekvalitních a nevýrazných výkonnostních standardů každodenního doručování. Byli jsme prodáni nadnárodnímu konglomerátu *AmeriPost* a náš vrchní poštovní se stal jeho generálním ředitelem. Všechny smlouvy s odbory byly zrušeny a všichni kariérní zaměstnanci dostali tuto možnost volby: vyklidte skříňku a už se nikdy nevracejte, nebo se přihlaste jako nový zaměstnanec *AmeriPost*.

Plat byl poloviční oproti tomu, co jsme vydělávali my, a nebyly z toho téměř žádné výhody. Zůstal jsem. Byla to jediná práce, kterou jsem znal. Mimochodem, nezaměstnanost v roce 2018 byla téměř 20 procent.

Volby v roce 2012, 2014 a 2016 pro nás pracující lidi nedopadly dobře. Hlavou mi stále běžela jedna věta: Buďte rádi, že máte práci.

Následující desetiletí znamenala konec Amerického snu. Spolu s poštovním úřadem, který byl privatizován, byly privatizovány i všechny veřejné školy, knihovny, věznice, sociální zabezpečení, veřejné práce a národní a státní parky. Ekonomická moc se koncentrovala zcela do rukou těch, jimž my pamětníci říkáme jedno procento.

Často přemýšlím, jak se to tomuto kdysi velkému národu mohlo stát. Někdy můžete vidět věci jasněji, když nejsou. **Většina velkých knih o lidské svobodě, například, byla napsána ve vězení.** Je to jako s lidmi, kteří vidí přicházet tsunami; ve chvíli, kdy to vidíte, je už příliš pozdě. Nebo jak říkával můj otec o lásce; ve chvíli, kdy mluví o odchodu, už je pryč.

Přál bych si, abych před třiceti lety udělal víc, abych bojoval za svou práci a svůj způsob života. Přál bych si, abych udělal víc, abych bojoval i za sousedy. Kdybychom všichni stáli při sobě a bojovali společně, mohli bychom změnit americké dějiny? Ted' už nikdy.

Někteří říkají, že nám byla ukradena naše demokracie. Věřím, že my, jako národ pracujících lidí, jsme ji rozdali. A do této rovnice počítám i sebe. Pevně se držím názoru, že když na někoho ukážete prstem, jsou další tři, kteří ukazují zpátky na vás. Měl jsem moc práce, než abych se zapletl do všech těch nesmyslů s aktivismem. Sakra, ve čtvrtek jsem měl *bowling* (kuželky, ale kdo si je pod tímhle názvem ještě pamatuje? *Pozn. překl.*) a každé úterý mi hráli v televizi „Dancing with the Stars“ (americká verze *StarDance*; *pozn. překl.*).

Proč bych volal kongresmanovi nebo se staral o další pitomé volby. Mezi sportovními kanály, motorkou a tím, že jsem vezl děti na fotbalový trénink, mi politika byla u prdele, dokud se moje výplata objevovala každé dva týdny. I když jsem viděl, jak moji sousedé přicházejí o domovy a moji přátelé o slušnou práci v odborech, nemyslel jsem si, že se mi to někdy stane.

Konzumní životní styl a zábava mě sváděly a klamaly tak, jak by to nedokázala žádná Siréna nařikající z mořské skály.

A tak tu teď stojím a stále cpu poštu do schránek na konci ulice. Ve věku 78 let, v roce 2047, mám trasu se 4 000 zastávkami. Po druhé velké hospodářské krizi v roce 39 jsem přišel o všechny úspory na důchod v privatizovaném americkém bezpečnostním systému.

Bojím se, že mým jediným důchodem bude smrt a už se nebojím sevření Smrtky. Po mnoha dnech po ní toužím. Když se mi nad hlavou přibližuje druhý automatický poštovní dron dne, připomínám si, abych přidal do kroku, zbývá už jen naplnit 3 000 schránek. A také si připomínám: Buď rád, že máš práci.

Z amerického týdeníku People's World přeložil Vladimír Sedláček

Pocta Jiřímu Ortenovi

Vernisáží byla 6. září v kutnohorské umělecké kavárně Čert a Káča (Husova 102 – v podloubí) zahájena výstava fotografií, obrazů a grafických listů Pocta Jiřímu Ortenovi.

Expozici připravila umělecká agentura a galerie ArcusGallery. Současně byla na knižní trh uvedena černobílá fotografická publikace Bojanovský, Skopce, Procházka: Kutná Hora – S básněmi Jiřího Ortena.

Výstava i křest knihy jsou součástí programu již jedenatřicátého ročníku soutěže a festivalu Ortenova Kutná Hora.

Úvodního slova se ujala Hana Ornestová, která přednesla několik básní svého strýce Jiřího Ortena. Výstava Pocta Jiřímu Ortenovi potrvá do 18. září.

V uplynulých dnech jsme si připomenuli 105. výročí Ortenova narození. Na svět přišel v Kutné Hoře pod jménem Jiří Ohrenstein 30. srpna 1919. Debutoval v roce 1936 v Haló novinách. Zemřel 1. září 1941 v Praze, když o dva dříve ho srazila německá sanitka. (ivo)

ŠUKŠIN, AUTOR

ČERVENÉ KALINY

Připomínáme si 95. výročí narození a 50. výročí úmrtí Vasilije Makaroviče Šukšina. Ruský prozaik, scenárista, filmový herec a režisér se narodil 25. července 1929 v chudé rolnické rodině.

Již od patnácti let pracoval v různých zaměstnáních, později studoval na Kinematografickém institutu v Moskvě. Filmové a literární tvorbě se věnoval od šedesátých let. Do sovětské prózy vnesl prvek hravosti a filmové zkratky, stal se mistrem ruské grotesky, situace i slovní komiky.

Největší popularitu mu ve světě vydobyla svou odzbrojující bezprostředností filmová i prozaická podoba Červené kaliny (Krasnaja kalina, 1974). Před téměř 50 lety jsem byl v poradní skupině, která měla rozhodnout, zda film bude promítán bez omezení, nebo pouze v klubech náročného diváka, nebo u nás zůstane v trezoru. Podařilo se jeho otevřené uvedení na plátna kin prosadit, navzdory některým hlasům „že ukazujeme, že v Sovětském svazu nemají ani hořčičné skleničky“. Šlo o pijáckou scénu, kdy zločinec se po odpykání trestu vítá ve vsi s kamarádem v baní (parní sauna) a svobodu vítají vodkou – z ešusu. V podstatě však překáželo, že film přiznával, že i v Sovětském svazu žijí vrazi, hlavní hrdina však chtěl začít poctivý život.

V. M. Šukšin zemřel 2. října 1974 na srdeční selhání při natáčení filmu podle románu Michaila Alexandroviče Solochova – Bojovali za vlast. Za svou tvorbu byl vyznamenán in memoriam Leninovým řádem.

K. H. BORODUBSKÝ Volební epigram

*Pan plukovník Foltýn
nosí nízko kolty
a pálí z nich do všech stran.*

*Budiž za to potrestán!
V den voleb svůj zadek zvednu,
svým hlasem ho pošlu ke dnu!*

Snímek Ivo Havlíka

Časopis NAŠE ŘEČ před 90 lety o „velmi efektním, též nebezpečném způsobu hájení“

Jménem *robinsonáda* se označují příběhy lidí žijících osaměle jako Robinson, ale v nové době se jménem stejně znějícím označuje i odvážný výkon brankáře při kopané, když se obětovaně vrhá po míči letícím na branku.

Tato druhá *robinsonáda* nemá s první nic společného než vnější podobu; původu je zcela jiného a vznikla teprve nedávno. Pochází totiž od příjmení anglického brankáře Robinsona, který s jedním anglickým mužstvem (s kterým, to už nám naše sportovní znalosti nepovídají, ale snad se toho dovíme od některého ze čtenářů) v Praze hrál a vzbudil velkou pozornost odvážnými skoky po míči u branky.

Tento způsob obrany se od té doby stal i u nás obvyklým a „hlas lidu“ mu dal po hráči, jenž jej k nám přinesl, jméno *robinsonáda*.

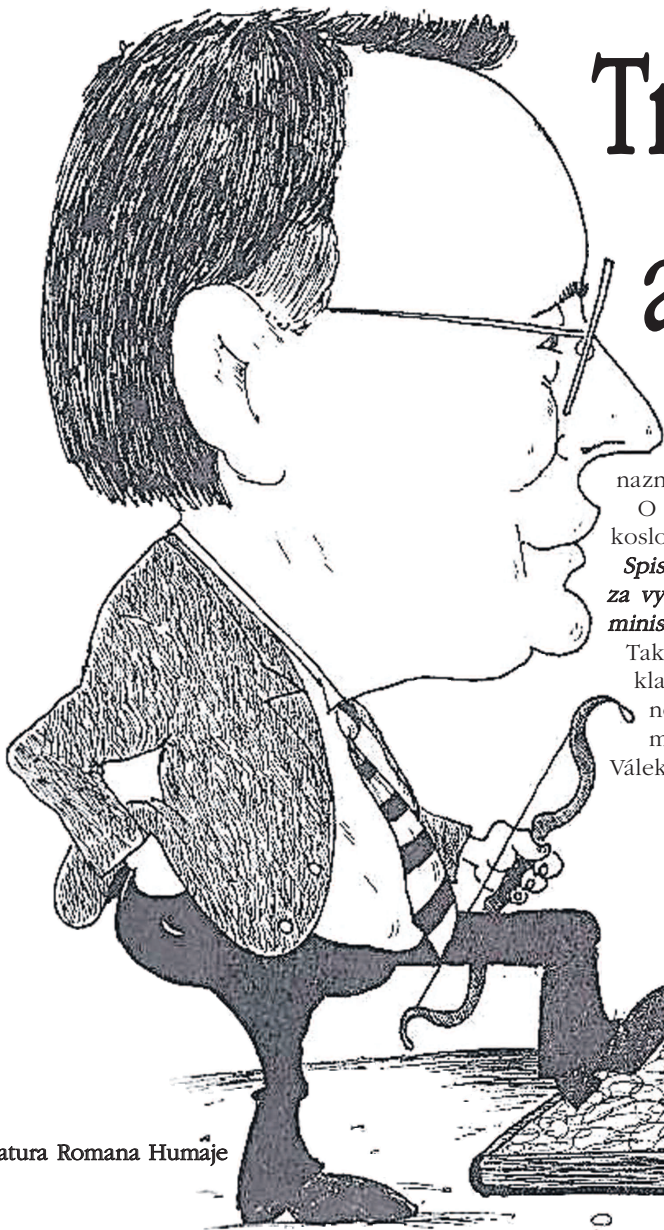
Takto byl vznik slova robinsonáda vykládán i v jedné přednášce, kterou letos (asi v květnu) vysílal pražský rozhlas.

V Masarykově Slovníku naučném čteme o robinsonádě v kopané, že je to „jeden ze způsobů, kterými brankář chrání branku před goalem: vrhá se do dálky k zemi (nejčastěji ze středu branky podél brankové čáry směrem k tyči) a snaží se míč chytit do rukou. Velmi efektní, též nebezpečný způsob hájení.

NAŠE ŘEČ, ročník 18 (1934), číslo 10, str. 299-300.

OŠTRÝ ŠÍP PAVLA JANÍKA

Tri vety Karla Pacnera ako Tri zlaté vlasy Deda Vševeda

Karikatura Romana Humáje

Karel Pacner, ktorý dlhé roky propagoval úspechy sovietskej vedy, techniky a kozmonautiky, sa po roku 1989 vyprofiloval ako vyhranený odporca všetkého ľavicového a ako skúsený znalec problematiky spravodajských služieb – pravdaže v rámci naznačenej dôslednej obhajoby Západu a apriórnej kritiky Východu.

O jeho faktografickej nespohľovitosti však z množstva objemných kníh stačí citovať tri vety z publikácie Osudové okamžiky Československa, kde na strane 654 tvrdí:

Spisovateľ Ľubomír Feldek, za Husáka umlčený, řekl, že na Slovensku začíná nový zápas – zápas o demokracii. Bude spjat i s bojem za vytvoření skutečné tržní ekonomiky. Když vyzval Slobodníka, aby kvůli své činnosti proti partyzánům koncem války odstoupil, ministr ho zažaloval.

Tak po prvé – Ľubomír Feldek nebol za Husáka umlčaný, ale mu udelili titul zaslúžilý umelec, bol vedúcim redakcie pôvodnej a prekladovej poézie v kľúčovom vydavateľstve orientovanom na súčasnú literatúru a zastával významné funkcie v Slovenskom literárnom fonde a zväze spisovateľov. Sám seba označoval za muža MK, teda ministerstva kultúry. Viem to z prvej ruky, keďže sme mali veľmi dobré osobné i susedské vzťahy a pôsobil som na spomínanom ministerstve, ktoré viedol jeho priateľ básnik Miroslav Válek.

Po druhé – vôbec si neviem predstaviť, že by sa Ľubo Feldek vyjadroval k ekonomickým otázkam, nanajvýše k výške honorárov – napríklad vo svojej skvelej satirickej básni Nežní lyrici.

Po tretie – Dušana Slobodníka deväť rokov väznili v sovietskom gulagu, pretože sa ako 17-ročný na základe povolačacieho rozkazu zúčastnil na 10-dennom brannom kurze. Zo Sovietskeho zväzu sa vrátil so znalosťou viacerých jazykov vrátane exotických. Postupne sa etabloval ako rešpektovaný prekladateľ a literárny vedec. K ovládaniu cudzích jazykov viedol aj svojich dvoch synov. Jeden z nich je dnes prominentný diplomat, ktorý pôsobil ako veľvyslanec vo Veľkej Británii, pri NATO, v Nemecku, Francúzsku, Monaku a Alžírsku. Bol štátnym tajomníkom ministerstva zahraničia. Teraz je veľvyslancom v Dánsku.

Po štvrté – Ľubo Feldek privítal vznik samostatnej Slovenskej republiky básňou Eštebák sa objal s esesákom, čím mal na mysli premiéra Vladimíra Mečiara a ministra kultúry Dušana Slobodníka. Ten autora básne zažaloval za urážku na cti.

Namiesto záveru – keby Karel Pacner nesústredil absolútne nezmysly v jedinom odseku, mohol ostať uznávaným autorom literatúry faktu, ktorého možno brať vážne aj v súvislosti s jeho záľubou v prezentovaní činnosti tajných služieb a pozadia vysokej politiky. Teraz proti už doslova nemožno veriť ani slovo.

PŘINESL LISTONOŠ

KOMU CO POŘÁD VADÍ NA MILANU KUNDEROVI?

Než zhasly papírové Lidové noviny, které měl Milan Kundera v paměti jako českou dobu slavného francouzského Le Mondu, ale které chvílemi klesly na úroveň pouhé režimní hlásné trouby, věnovaly celou jednu stranu statí s názvem „Starý Kundera a noví Kunderové“.

Foto obálky jako „Knihy týdne“ sugeruje domněnku, že jde o recenzi českého překladu Kunderova francouzsky psaného románu Totožnost, ale Ondřej Horák se nevěnuje míře adekvátnosti českého znění ani konfrontaci nyní české knihy se soudobými romány ve světové literatuře, jak je jeho dobrým zvykem, ale novinky od Hůlové a zvláště od Zábranského poměřuje se „starým“ Kunderou.

Nečekám-li, až se k tomu článku ozve Milan Blahynka, není v tom snaha mu lézt do zelí, to jistě pochopí, ale přání ukázat, že nejenom mně leží na srdci osud odkazu Kunderova u nás.

Tvrdí kritika slávyčtivých pisatelů dnešních českých románů je na místě, údiv však budí tvrzení, že „dlouhé čekání českých čtenářů na to, až budou moci vyjít francouzsky psané romány brněnského rodáka, se mění v rostoucí zklamání“. Neboť prý „francouzský Kundera k tomu český psanému nic podstatného nepřidává, opakuje ho, či spíše imituje. Vznešeněji řečeno: variuje.“

To tvrzení, které se diametrálně rozchází s poznáním, že francouzské romány představují vrchol Kunderova díla, s poznáním, k němuž dochází jak velká část francouzské kritiky, nejnověji kniha Florence Noiville, tak např. Jakub Česka, nejvýznamnější náš badatel o Kunderově díle, to tvrzení o nízké úrovni francouzsky psaných románů má dokázat Falešný autostop ze Směšných lásek ve srovnání s údajně ubohou Totožností.

Na povídkce, již Horák staví nad Totožnost, pochvaluje si kritiku „nedostatečnosti a nevábivosti restaurací a hotelů v socialistickém Československu“ a absenci WC u tehdejších benzínových pump, jako by právě v tom byla povídka na rozdíl od Totožnosti dobrá.

Své mylné přesvědčení, že Falešný autostop je „daleko více usazen v realitě než Totožnost“, opírá Horák o své prohlášení scény z vlaku za úpornou až nechťně komickou, jako by nebyla součástí tragicky komické absurdity nedorozumění dvou milujících se bytostí.

Zmínky o trockistovi prý v Totožnosti „falešně skřípou“, jako by Horák nevěděl o tom, že jsou dobře usazené ve francouzské realitě, a jako by snad šlo o „narážku na proslulý žert ze Žertu“. Kdyby tomu tak bylo, šlo by o motivickou kontinuitu celoživotního díla. Kdysi načrtnutou situaci Kundera nově promyslel a rozvinul v lakonický román, a to se Horákovi jeví „jako by tu Kundera neustále vykrádal Kunderu“! Ani Jan Novák by to nechápal jinak.

Horák má pravdu, že Kundera a Hrabal „jsou nepoměrně slavnější“ než všichni laureáti Magiesie Literary a jiných poct, protože napsali „nepoměrně lepší texty“. Proč jako nejlepší z Kundery není s to poznat jeho poslední romány, to je mi záhadou. Přece snad nepravne po tom, aby spadl mezi ty, jimž vadí, že autor Pomalosti až Slavnosti bezvýznamnosti odhaluje ukrývanou ubohost a směšnost dnešního konzumního světa.

NORBERT TOMÁŠ

...

K tomu článku o nové oděské topografii (LUK č. 33/2024, Ivo Havlík, Oděsa – občanská válka s kulturním šovinismem, pozn. redakce):

„Taky se mi úplně nezdá, že je nutné zbavovat ulice Buninova jména a jiných, na druhou stranu, pokud tam probíhal sto let kulturní kolonialismus, který navíc vyústil do masakrů Ukrajinců, pak se není opravdu čemu divit, že se chtějí zbavit všeho, co připomíná smradlavého Rusa, byť jen hodně na dálku. Dekolonizace se nesmí zastavit před ničím, ani před památkou dobrého spisovatele. Ostatně u nás to po první světové válce nebylo jiné.“ (ANONYM)

K výstavě Bohumily Sarnové-Horkové v Pelhřimově Když báseň je obrazem a obraz básní

Bohumila Sarnová-Horková v Pelhřimově v Kraji Vysočina vystavuje Oleje, akryly a akvarely pod názvem Mimikry. Výstava v Galerii M na Masarykově náměstí potrvá do 30. září 2024.

Kurátorka Anna Hamřlová na stránkách Pelhřimovských novin napsala:

Malířka, ilustrátorka a básnířka Bohumila Sarnová-Horková se věnuje umělecké tvorbě celý život. Pochází z jižních Čech, z Českých Budějovic, kde se narodila. Od roku 2012 je nositelkou ceny Unie českých spisovatelů, je také členkou UČS a členkou Unie výtvarných umělců České republiky.

Představa malíře Jihočecha jako krajináře kraje rybníků, je její tvorbě vzdálená, přestože své malířské zkušenosti čerpala u svého učitele akad. malíře Milana Peterky v Českých Budějovicích.

Pocit a vjemy z této jedinečné krajiny v ní přetrvaly při ztvárnění mikro a makro světa přírody. Když se v roce 1969 přestěhovala na Vysočinu, konkrétně do Jihlavy, silně na ni zapůsobila jako úplně jiná enkláva.

Pracuje akvarelem a olejem, od kterého přešla k akrylovým barvám.

V jejích obrazech divák nachází to, co sám většinou při cestě přírodou nevnímá. A to je to jedinečné, co v pracích autorky můžeme nalézat. Jak o ní napsala kunsthistorička Věra Beranová – autorka v podstatě ve svém díle staví pomník přírodě s velkým „P.“

Svoji obrazotvornost přenáší i do básnické podoby. „Poezie a malba jsou spojené nádoby;“ říká autorka, která vydala řadu básnických sbírek i několik knih pro děti.

Koncepci své tvorby charakterizuje jako přírodní lyriku, ve které dokáže obsáhnout nejen přírodu. Najdete v ní lásku i pláč, radosti i starosti, dalo by se říci, že svým způsobem obsáhne celý lidský život. Při prvním pohledu díla s ladnou barevností působí abstraktně, jsou však detailní studii přírody, přírody pochopené a vnímané, detailní i heroizované.

„Nejednou jsem odpovídala na otázku, co vlastně vzniká dříve: výtvarné vidění a ztvárnění myšlenky a námětu, nebo báseň, vyprávějící o tomtéž. Nedá se skutečně jednoznačně odpovědět. Neboť obojí jde, tak říkajíc, ruku v ruce. Báseň je obrazem a obraz básní,“ vysvětluje Bohumila Sarnová-Horková.

Foto: František Sarna

